

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 9. 2021, sp. zn. 43 T 4/2021, ECLI:CZ:MSPH:2021:43.T.4.2021.1

Číslo: 55/2021

Právní věta:

Vykonává-li znalec příbraný orgánem činným v přípravném řízení ve věci znaleckou činnost též v řízení před soudem (např. na základě předvolání k výslechu u hlavního líčení), soud podle § 110b tr. ř. určí výši jím vyúčtovaného znalečného. Pro účely přiznání znalečného se příbráním znalce k podání znaleckého posudku rozumí i jeho předvolání soudem k výslechu podle § 108 tr. ř.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 08.09.2021

Spisová značka: 43 T 4/2021

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Znalečné

Předpisy: § 110b tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Městský soud v Praze rozhodl podle § 110b tr. ř. o přiznání znalečného znalkyni PhDr. S. M., Ph.D., ve výši 3 350 Kč, v trestní věci obviněného A. B. vedené pod sp. zn. 43 T 4/2021.

I.

Rozhodnutí o příbrání znalkyně

1. Opatřením policejního orgánu Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. města Prahy, Služby kriminální policie a vyšetřování, 3. oddělení odboru obecné kriminality ze dne 25. 10. 2018, č. j. KRPA-290967-26/TČ-2018-000073, byla v trestní věci obžalovaného A. B. příbrána znalkyně PhDr. S. M., Ph.D.

II.

Rozhodnutí o znalečném

2. Znalkyně se zúčastnila dne 30. 6. 2021 hlavního líčení a uplatnila nárok na znalečné sestávající z

časové odměny za 7 hodin práce účelně vynaložené na výkon znalecké činnosti, při částce 450 Kč za 1 hodinu ve smyslu § 2 odst. 1 vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném, tj. v celkové výši 3 150 Kč, a náhradu za čas promeškaný cestou k hlavnímu líčení v celkové výši 200 Kč.

3. Podle § 110b tr. ř. výši znalečného určí orgán činný v trestním řízení, který znalce, znaleckou kancelář nebo znalecký ústav k podání znaleckého posudku přibral, v souladu s jinými právními předpisy upravujícími znalečné. Nesouhlasí-li orgán činný v trestním řízení s výší vyúčtovaného znalečného, rozhodne usnesením. Proti usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

4. Ačkoliv z § 110b tr. ř. vyplývá, že výši znalečného určí orgán činný v trestním řízení, který znalce k podání znaleckého posudku přibral, zde tedy výše označený policejní orgán, dospěl Městský soud v Praze k závěru, že v daném případě je nutné odchytil se od ryze gramatického výkladu a užít jiné výkladové metody k racionální aplikaci tohoto ustanovení. Je již právní notorií, která vychází i z ustálené judikatury Ústavního soudu, že je naprosto neudržitelným momentem používání práva jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis* atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity.

5. Důsledná aplikace ryze jazykově vyloženého ustanovení § 110b tr. ř. by přinesla právě zcela absurdní důsledky. Toto ustanovení je ustanovením procesně-organizačního rázu. Účelem takových ustanovení zajisté není maximální komplikace a prodlužování rozhodování o znalečném, navíc subjektem, který disponuje minimem informací pro včasné, přiléhavé a spravedlivé rozhodnutí o znalečném, tj. typicky policejním orgánem činným v přípravném řízení trestním stran úkonů v hlavním líčení (tedy v příkrém rozporu s § 4 vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném).

6. Určení odměny znalkyně policejním orgánem by v daném případě bylo komplikované z hlediska hospodárnosti (soud by musel policejnímu orgánu zaslat podklady nezbytné k posouzení návrhu znalkyně, případně celý spisový materiál, čímž by se znemožnilo provádění dalších úkonů v rámci trestního řízení, takže by v daném případě došlo ke zmaření hlavních líčení nařízených na dny 30. 8. 2021 a 31. 8. 2021), dále z hlediska rychlosti řízení (orgány činné v trestním řízení by měly reagovat na návrhy znalců promptně).

7. Nelze opomenout ani souvislost aplikovaného ustanovení s dalšími normami: policejní orgán je povinen při proplácení znalečného postupovat v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, proto by musel být vyrozuměn o výsledku znalce v konkrétní trestní věci před provedením úkonu před soudem za účelem provedení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku. V případě, kdy policejní orgán by neměl možnost přezkoumání hospodárnosti, rychlosti a věcné správnosti takového výdaje, by nebyl schopen z objektivních důvodů naplnit princip finanční kontroly podle § 3 a § 4 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Pokud by policejní orgán neměl k dispozici podstatné informace pro určení výše znalečného od soudu, šlo by o výdaj bez řádné řídicí kontroly, což by mělo za následek jeho neproplacení znalci.

8. Pokud jde o informační deficit na straně orgánu, který by podle jazykového výkladu ustanovení § 110b tr. ř. měl o znalečném rozhodovat, výši odměny znalce, která je odvislá od posouzení odborné náročnosti znaleckého úkonu, může nejlépe posoudit soud, před kterým byl výsledek znalce proveden.

9. Na pomyslnou miskou vah pro závěr, že jazykový výklad daného ustanovení vede k závěrům zákonodárcem zjevně nepředvídaným, je třeba položit též skutečnost, že rozpočtové prostředky soudů nebyly v návaznosti na přijetí tohoto ustanovení kráceny o přepokládanou úsporu na

znalečném a oproti tomu není soudu známo (důvodová zpráva v tomto směru mlčí), že by došlo k navýšení takto účelově určených rozpočtových prostředků pro Policii České republiky. Tedy orgán, který by podle jazykového výkladu měl přestat s vyplácením znalečného, o prostředky na tento účel nepřišel, a orgán, který by nově měl s proplácením začít, pro tento účel prostředky neobdržel.

10. Z důvodové zprávy k ustanovení § 110b tr. ř. nelze seznat, že by se zákonodárce těmito otázkami zabýval a měl je vyřešeny; jde spíše o nezamýšlený důsledek vedoucí k absurdním závěrům, jimž se však lze vyhnout výkladem, který se nedotkne práv žádné strany trestního řízení.

11. Městskému soudu v Praze je známo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2021, sp. zn. 10 To 31/2021, řešící tuto otázku v souladu s jazykovým výkladem tak, že z ustanovení § 110b tr. ř. a z ustanovení § 34 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, jednoznačně vyplývá, že výši znalečného vždy určí orgán činný v trestním řízení, který znalce k podání znaleckého posudku přibral. Předseda senátu proto znalce, který byl přibrán jiným orgánem činným v trestním řízení, při výslechu před soudem poučí o tom, že vyúčtování znalečného, pokud je chce uplatnit, musí zaslat orgánu, který jej přibral, a tomuto orgánu bez vyžádání sdělí informace podstatné pro určení výše znalečného, případně zašle opis protokolu.

12. Podle názoru Městského soudu v Praze je však takový výklad ze shora uvedených důvodů neudržitelný, neboť pomíjí předpoklad racionálního zákonodárce, což je předpoklad tvořící základ jakéhokoliv úsilí o výklad práva.

13. V návaznosti na shora shrnuté argumenty a na předpoklad racionálního zákonodárce dospěl Městský soud v Praze k závěru, že ustanovení § 110b tr. ř. je nutné v souladu se systematickým výkladem (v kontextu s dalšími i mimotrestními normami - viz předpisy upravující hospodaření s rozpočtovými prostředky a ostatně i přidělení příslušných prostředků zákonem o státním rozpočtu), historickým výkladem (zákonodárce zjevně tento důsledek nepředpokládal, jak plyne z mlčení důvodové zprávy, ani nezamýšlel, jak plyne z neprovázání s dalšími předpisy), jakož i výkladem teleologickým (je evidentní, že cílem zákonodárce nebylo razantně zkomplikovat a rozmělnit rozhodování o znalečném) vykládat tak, že přibráním k podání znaleckého posudku se v řízení před soudem rozumí i předvolání znalce k výslechu podle § 108 tr. ř.

14. Proto dospěl Městský soud v Praze k závěru, že je orgánem, který má v řízení před soudem pravomoc rozhodnout o znalečném podle § 110b tr. ř., a také tak učinil a znalkyni PhDr. S. M., Ph.D., po přezkoumání důvodnosti jejího nároku v souladu s vyhláškou č. 504/2020 Sb., o znalečném, přiznal znalečné v celkové výši 3 350 Kč.

Poznámka: Shodný právní názor lze dovést též z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 1 Tmo 6/2021, a obdobné závěry lze vztáhnout i na rozhodování o tlumočném podle § 29 odst. 2 tr. ř.